

Cu o performanță remarcabilă a Elenei Popa (*Dora*) – pe care mi-o amintesc în *Anfisa* din *Trei surori* – cântându-și puțin ardeleneste unele cuvinte, cu performanțe gradate în jurul ei, unde gravitează pe cercuri cu raze diferite *tatăl* (Constantin Cojocaru), un ipocrit efeminat, *mama* (Lucia Ștefănescu), o ipocrită fermă, *medicul* (Ioan Coman), un ipocrit științific, *Domnul subțire* (Karl Baker), cel care o introduce brutal în viață, și ceilalți: Mihai Calotă, Alexandru Pandle, Sebastian și Narcis, figuri de fundal, create deliberat așa, spectacolul, montat într-o scenografie (Ștefan Caragiu) de fantezii moderne, în care kitsch-ul e însuși semnul lumii alese ca laborator pentru experimentarea ideilor, e unul care ar putea să convingă. Depinde numai de forța celor care-l văd, de capacitatea lor de a nu amesteca propriile resentimente față de cei care vor să-i înlocuiască în lume, cu judecată pură, pe terenul estetic. Câci aici, pe-acest teren, de altfel alunecător, poți fi de acord și cu ceea ce nu accepți defel în viață.

Piesa, dar și spectacolul, ar putea fi considerată o meditație socială, dacă acești termeni nu ar aparține aceluși vâl al aparențelor (*maya*) pe care meditația respectivă chiar intenționează să-l sfâșie, spre a ne arăta cât de gol, de calp, e totul în spatele său.

Cristina Modreanu

Furnicar urban

Dacă uneori, în drumurile mele prin țară, mi s-a întâmplat să mă întreb, după ce am văzut un spectacol, la ce bun mai funcționează un teatru sau altul, din moment ce au devenit focare de kitsch și de prost gust, ajungând să pervertească un public docil, care se mulțumește cu orice i s-ar da, mă bucur să spun că mai sunt și excepții. Când spun excepție nu mă gândesc la acel teatru care să producă fenomene, evenimente în lanț, sau să pună bazele unui centru de cercetări în domeniu, ambiționând să influențeze istoria acestei arte (deși n-ar fi rău să avem și așa ceva), ci acele instituții care, funcționând prin alimentare din banii publici, să se dovedească utile comunității în mijlocul căreia activează. Un asemenea teatru este cel numit “Toma Caragiu” din Ploiești, condus de un teatrolog al cărui unic păcat este acela de a se deda regiei din când în când. Altfel, Lucian Sabados știe să aleagă textele cele mai potrivite pentru publicul său, pe care a ajuns, în timp, să-l cunoască bine, reușește să atragă regizorii care sunt adevărate resurse de energie pentru trupele cu care au lucrat – vezi Alexander Hausvater sau Victor Ioan Frunză –, dozează corect genurile aduse în scenă, așa încât în repertoriu să existe și piese de boulevard și texte clasice și comedii românești, dar și acele spectacole care “să facă valuri” (aud că, între timp, a ajuns pe scena ploieșteană și unul dintre cei mai vii tineri creatori de la noi, regizorul Radu Afrim). Este o artă aceea de a picta, în tonuri bine alese, tabloul unei stagiuni, așa încât toți privitorii să găsească un unghi din care să-l poată admira, iar meritul acesta îi revine teatrologului Lucian Sabados. Care i-a convins, de curând și pe binecunoscuții profesioniști ai scenei, regizorul Victor Ioan Frunză și scenografa Adriana Grand să monteze la Ploiești.

Cei doi au pornit în demersul lor scenic de la un text semnat de frații Karel și Josef Ěapek, *Lumea insectelor*, o “comedie alegorico-fantastică”, transformată într-un avertisment serios pentru cine are urechi să audă. O serie de întâmplări din lumea insectelor sunt observate atent de un vagabond fără nici un rost pe lume, care ajunge astfel să fie purtătorul de cuvânt al scriitorilor, atrăgându-le atenția oamenilor că nu sunt cu nimic mai buni decât fluturii și gândacii. Dacă primii sunt ușuratici, superficiali, atrași de lumini și de cântece, ceilalți au obsesia agonisirii, iar scorpionii îi vânează și pe unii și pe alții, amintindu-ne tuturor că existența ne atârnă – fie că suntem găze sau oameni – de un fir de ață.

Spectaculos în derizoriul lui este spațiul creat de scenografia Adriana Grand, un univers ridicat parcă din materiale reciclabile – de la casa în care se stabilește familia de greieri, până la locul de siestă al fluturilor, alcătuit din anvelope uzate, sau la averea gândacilor de bălegar, care nu e altceva decât un ghem de sticle de plastic, în centrul căruia clipește ecranul unui televizor, întrupând mizeria deplină. Sunt puncte din această scenografie care formează baza unor adevărate eseuri despre lumea în care trăim, integrându-se într-un discurs scenografic coerent, a cărui forță primează în spectacol. Această demonstrație de imaginație a scenografei Adriana Grand culminează cu o bizară paradă de modă, în care linia de creații vestimentare e “croșetată” din țevi, CD-uri, foi de metal, becuri colorate, plastic etc. (scena respectivă, însă, pare desprinsă de restul spectacolului, aici producându-se o ruptură epică, provocată de tăieturile operate în text).

Din scenă nu lipsește obișnuita orchestră, interpretând live temele muzicale compuse de Marius Leau. De data aceasta, actorii sunt și ei provocați să devină interpreții unor “hit-uri” îmbinând teme obsesive, a căror sonoritate mi s-a părut că ar semăna cu cea din alte spectacole realizate de aceeași echipă (pentru public, însă, faptul nu are, bineînțeles, nici o relevanță). Reușesc foarte bine această interpretare.

Nu e deloc o lume idealizată cea a găzelor, ci, dimpotrivă, una construită după chipul și asemănarea lumii noastre, asfixiată de resturi menajere, gunoaie, fum de eșapament, aglomerație, zgomote. Cele două motociclete care irump în scenă cu reflectoarele în ochii publicului se adaugă și ele acestui *furnicar urban* văzut parcă sub lentila unui microscop. Dintre actori, cu toții supuși unui deloc simplu exercițiu de transformare, se remarcă, în primul rând, Andrei Vasluianu – în rolul vagabondului a cărui privire uimită, plină de sinceritate, se apleacă asupra insectelor a căror zbatere o ascultă cu mare interes, de parcă ar fi vorba despre ființe foarte apropiate. Găsind calea de a construi un discurs al simplității înduioșate de lucrurile mici, reflecție a lumii noastre, tânărul actor îi dă personajului său toată căldura de care avea nevoie pentru ca spectatorul să-l perceapă ca pe un intermediar, ca pe un ghid în acest univers atât de aproape nouă, dar pe care ne-am obișnuit să-l ignorăm. El este motorul conștientizării acestei apropieri, așa cum, a fost, pentru generații întregi, un poem simplu, lacrimogen chiar.

Nu mai puțin, Ada Simionică se dovedește excelentă pe post de nimfă abulică, ce nu-și pierde speranța în măreția vieții, pe care o preamărește în ciuda scurtei sale existențe de efemeridă. Ideea de a o “deghiza” în pompier, gata să stingă el însuși focul în care va arde din prea multa energie a vieții este înduioșătoare, la fel ca tonul perorării bietei nimfe, a cărei puritate trece ignorată pe lângă toate celelalte personaje ale acestei lumi bizare. Un strop de frumusețe în mizeria generalizată, frumusețe simbolizată, în final, și de zborul unui mic aeroplan, fragil ca o insectă, al cărui bâzâit ne readuce brusc la realitate, în timp ce luminile din sală se aprind.

Roiul de găze pleacă, morala poveștii rămâne...